



Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
linn.akesson@regeringskansliet.se
jerker.forssell@regeringskansliet.se

2020-10-23

Solna

Dnr M2020/01079/Ke

Remissvar: Promemoria om Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper

Miljödepartementet har efterfrågat Svenska Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB:s (FTI:s) synpunkter på rubricerad promemoria.

SAMMANFATTNING

FTI ställer sig huvudsakligen positivt till promemorians förslag även om vissa förbehåll, främst rörande materialkvalitet, behöver göras. FTI har i maj 2020 besvarat en fråga från Miljödepartementet i samma ärende. FTI ställningstaganden från det svar som då ingavs kvarstår och framgår, i något utvecklad form, även av detta remissvar.

FTI konstaterar att paralleller kan dras till producentansvaret för förpackningar, bland annat avseende

- att det finns ett stort behov av anpassning av servicegrad,
- att lättillgängliga insamlingsplatser kan vara en lämplig basnivå för sagda servicegrad,
- att konsumenten kan ses som förorenaren och
- att det är en stor utmaning att implementera ett system där producenterna fullt ut ska ersätta kommunerna för samtliga insamlingskostnader.

FTI är positiva till att materialåtervinningsgraden och mål för denna tillmäts en stor betydelse i promemorian.

FTI vill kommentera promemorians resonemang om att kommunal renhållningsavgift inte kan differentieras. Det bör noteras att en finansiering via producenterna av nödvändighet kommer att ske via en avgift på produkten, i det här fallet tidningen, som är lika för hela riket. Samtidigt finns det en stor variation när det gäller insamlingsystem i olika delar av landet. Olika tidningskonsumenter skulle alltså få betala samma avgift men kunna nyttja helt olika insamlingslösningar.

OM FTI

FTI tillhandahåller på sina ägares uppdrag insamlings- och återvinningssystem för förpackningar och tidningar (returpapper) med syfte att på ett miljö- och kostnadseffektivt sätt lösa producentansvaret för insamling av just förpackningar och tidningar över hela Sverige. Ägare till FTI är fem materialbolag; Svensk Plaståtervinning i Motala AB, Svenska MetallKretsen AB, RK Returkartong AB, Svensk Glasåtervinning AB och Pressretur AB. FTI har ett stort antal av Sveriges producenter anslutna till sitt system.

Näringslivet har, genom FTI, byggt upp ett insamlings- och återvinningssystem som ger samhället ökad resurseffektivitet och miljönytta genom hushållning med råvaror.

REMISSVAR

En förutsättning för alla insamlingssystem för uppfyllande av producentansvar är att de kan finansieras. Pressretur har kunnat konstatera att det inte finns någon finansiering tillgänglig för ett bostadsnära insamlingssystem för tidningar. Därmed har Pressretur meddelat FTI att de inte kommer att kunna ansöka om att bli TIS för returpapper. FTI är därför positivt inställt till att regeringen beslutat att ge frågan en lösning så att cirkularitet för materialet kan bibehållas.

FTI är positiva till att materialåtervinningsgraden och mål för denna tillmäts en stor betydelse i promemorian. En hög materialåtervinningsgrad återger både att mycket av det material som sätts på marknaden samlas in och att det insamlade är av sådan kvalitet att det framgångsrikt kan hanteras i befintliga återvinningsprocesser och därmed kan bli en värdefull råvara.

En hög materialåtervinningsgrad visar också på att insamlingssystemet är tillgängligt och tydligt motiverar till hög källsortering hos medborgarna.

Vid en övergång till kommunalt ansvar ser FTI inga särskilda hinder vad gäller tidsperspektiv men det bör noteras att Pressreturs avtal med insamlingsentreprenörerna är uppsagda till 2021-12-31. FTI vill understryka att det vid varje tidpunkt måste finnas ett välfungerande och rikstäckande insamlingssystem för returpapper. Det finns idag ett fungerande system för insamling av returpapper genom FTI:s befintliga ÅVS och FTI är villiga att samarbeta om detta system med den part som får det framtida ansvaret för insamling av returpapper.

Genom att kommunerna skulle kunna nyttja befintligt insamlingsystem kan de från den tidpunkt ansvaret övergår erbjuda invånarna ett fungerande insamlingsystem.

Om respektive kommun sedan över tid önskar utveckla insamlingen inom kommunen i den ena eller andra riktningen kan detta göras i god ordning.

Vid en övergång till kommunalt ansvar anser FTI att det är kommunernas ansvar att utforma insamlingen med utgångspunkt i att fraktionerna hålls separerade och rena, så att materialåtervinning stöds på minst nuvarande nivå.

Om så inte är fallet är risken betydande att konsumenterna väljer att lägga returpapper i insamlingen av pappersförpackningar.

Skulle inblandningen av returpapper i pappersförpackningsfraktionen öka måste åtgärdsprogram initieras och krav på clearing eller någon form av ersättningsmodell ställas, så att principerna om producentansvar på förpackningar kan upprätthållas.

FTI anser att ett krav på informationsgivning till hushållen både kan medverka till att bibehålla invanda sorteringsbeteenden och öka utsortering. Det kan därför övervägas om tidningar och tidskrifter ska ges ett fortsatt eller utökat ansvar för att, via egna eller andra kanaler, informera hushållen om värdet av korrekt källsortering av returpappret.

Vid en övergång till kommunalt ansvar anser FTI att servicenivån bör beakta att behoven är vitt skilda och att lokala anpassningar bör möjliggöras. Bland annat noterar FTI att prenumerationer på dagstidningar är långt ifrån jämnt fördelad över hela landet. Vidare anser FTI att en övergång bör utformas så att en öppen och fri entreprenadmarknad främjas.

Nedan följer FTI:s övriga kommentarer. Rubriksättning och numrering enligt promemorian.

5.3 Producentansvar för returpapper

Promemorian anger att det finns 2,1 miljoner bostadsfastigheter. FTI noterar i detta sammanhang att Naturvårdsverket påpekat¹ att det saknas sammanställning över antalet bostadsfastigheter i Sverige.

7.3 Principen om att förorenaren betalar

FTI instämmer i att det är rimligt och möjligt att betrakta konsumenten som förorenare. Det får också bäring på den strävan efter återanvändning som ges uttryck för inom ramen för producentansvar.

8.1 Producentansvaret för returpapper upphävs

FTI instämmer i att en nackdel med att dela upp ansvaret för insamling respektive återvinning är att det skulle vara en stor utmaning att utveckla och implementera ett system för full ersättning som ska utgå till kommunerna. Det bör noteras att detta även gäller för producentansvaret för förpackningar.

FTI vill kommentera promemorians resonemang om att kommunal renhållningsavgift inte kan differentieras. Det bör noteras att en finansiering via producenterna av nödvändighet kommer att ske via en avgift på produkten, i det här fallet tidningen, som är lika för hela riket. Olika tidningskonsumenter skulle alltså kunna få betala samma avgift men kunna nyttja helt olika insamlingslösningar.

Sker finansieringen via kommunen kommer avfallstaxan att anpassas efter de lösningar och den servicenivå som respektive kommun valt att erbjuda sina invånare. Man bör även kunna tänka sig att en kommun kan erbjuda sina invånare olika lösningar till olika kostnadsnivå i likhet med hur taxor för hushållsavfall är utformade idag.

FTI konstaterar att en likartad logik föreligger avseende förpackningsavfall.

8.3 Kommunerna bör få stor flexibilitet att möjliggöra en anpassning av servicegrad

FTI instämmer i att kommunerna bör få stor flexibilitet och att utformningen av insamlingen behöver anpassas lokalt.

FTI instämmer i att ett system med lättillgängliga insamlingsplatser är en lämplig basnivå på adekvat servicegrad. Detta inte minst i ljuset av den höga grad av återvinning av returpapper som dagens ÄVS-system ger.

¹ "Skrivelse gällande förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar", Naturvårdsverket, 2020-06-15



Svenska Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB

Lars Påhlson, VD